

Sotsiaalminister Karmen Jollerile
Sotsiaalministeerium

17.02.2026

Ühispöördumine seoses õendus- ja ämmaemandusvaldkonna strateegilise juhtimise ning huvigruppide kaasamise korraldusega

Seoses 11.02.2026 allkirjastatud käskkirjaga, millega tunnistasite kehtetuks tervise- ja tööministri 19. mai 2021. a käskkirja nr 55 „Õenduse arendusnõukogu moodustamine“, ning tuginedes Sotsiaalministeeriumi tööjõupoliitika juhi Katrin Kivisilla 13.02.2026 kirjale, pöördume Teie poole sooviga saada täiendavat selgust õendus- ja ämmaemandusvaldkonna edasise strateegilise juhtimise, koordineerimise ning huvigruppide süsteemse kaasamise korralduse kohta.

Oleme sügavalt mures õendus- ja ämmaemandusvaldkonna juhtimise ning huvigruppide kaasamise järjepidevuse pärast. Õendus ja ämmaemandus on tervishoiusüsteemi keskse tähtsusega ning valdkonnaülese mõjuga kutsealad, mille tegevus hõlmab kõiki tervishoiutasandeid. Riiklikes arengudokumentides ja tööjõuproгноosis on korduvalt rõhutatud õdede ja ämmaemandate rolli teenuste kvaliteedi, patsiendihutuse ning esmatasandi tervishoiu tugevdamisel ning vajadust süsteemse õendus- ja ämmaemandusvaldkonna arendamise järele, et tagada teenuste jätkusuutlikkus ja reageerida demograafilistele muutustele.

Õenduse arendusnõukogu töö on tuginenud laiapõhjalisele koostööle ning märkimisväärses mahus vabatahtlikule panusele. Arendusnõukogu eesmärk oli tagada, et kõik tervishoiu otsused kujundavad ja arenguid suunavad institutsioonid tegutseksid ühisel infoväljal, prioritseeriks tegevusi ning annaksid koordineeritud sisendi nii riigieelarve planeerimisse kui ka tervishoiu juhtimisse tervikuna. Nõukogu kogunes regulaarselt, et hinnata tehtut, jälgida käimasolevaid tegevusi, täpsustada prioriteete ning toetada vajalike uuenduste elluviimist.

Arendusnõukogu töö aluseks on olnud Eesti õenduse ja ämmaemanduse arengustrateegia 2021–2030 ning selle rakenduskavad. Nende raames on kokku lepitud mitmed süsteemse mõjuga arendustegevused, mille katkestamine või määramatusse jätmine võib pidurdada kogu tervishoiusüsteemi arengut.

Olulisemad kokkulepitud töösuunad hõlmavad muu hulgas:

- õendustegevuse regulatsioonide koondamist ja ajakohastamist, sealhulgas määruse „Iseseisva õendusabiteenuse osutamine ja õendusabi erialad“ väljatöötamist;
- eriõe rolli rakendamist iseseisva spetsialistina kõigil tervishoiutasanditel ning vastuvõtuteenuse tegevusjuhendite uuendamist;
- ämmaemandusteenuse regulatsioonide kaasajastamist, iseseisva ämmaemandusabi selgema raamistiku kujundamist ning ämmaemandusabi süsteemset lõimimist esmatasandi tervishoiuteenustega;
- eriõdede karjäärimudeli kujundamist koos ametijuhendite, vastutusulatus ja organisatsioonilise positsiooni ühtlustamisega;
- õdede ja eriõdede lisapädevuste kokkuleppimist, nende väljaõppe korraldamist ning õiguslike eelduste loomist lisapädevuste kajastamiseks tervishoiutöötajate registris;
- retsepti- ja vaksineerimisõiguse ning teiste laiendatud pädevustega seotud regulatiivsete küsimuste lahendamist.

Lisaks eeltoodule on arendusnõukogu raames kujunenud mitmed toimivad koostöövormid ja juhtrühmad, sealhulgas õendustegevusjuhendite nõukoda, õe ja eriõe vastuvõtuteenuse arendamise töörühm, õendus- ja ämmaemandustermiinoloogia töörühm ning 3N töögrupiga seotud tegevused. Kõik nimetatud algatused vajavad selget juhtimiskorraldust, vastutuse määramist ning poliitilist järjepidevust.

Palume Teie täpsustusi järgmistes küsimustes.

1. Õendus- ja ämmaemandusvaldkonna strateegiline juhtimine ning huvigruppide süsteemne kaasamine

Palume selgitada, millisel viisil on kavandatud õendus- ja ämmaemandusvaldkonna strateegiline juhtimine, arendustegevuste koordineerimine ning huvigruppide süsteemne kaasamine pärast arendusnõukogu tegevuse lõpetamist.

Sotsiaalministeeriumi 13.02.2026 kirjas on märgitud: „Edaspidi palume õendusega seotud teemadel pöörduda ministeeriumisse lähtudes arutatava küsimuse sisust, pöördudes vastava poliitikavaldkonna juhi poole.“ Palume täpsustada, kuidas on sellise korralduse puhul tagatud valdkonnapõhine tervikvaade ja järjepidev kaasamismehhanism olukorras, kus ministeeriumis ei ole määratletud ühtset õendus- ja ämmaemandusvaldkonna koordineerivat vastutajat.

2. Pooleliiolevate arendustegevuste jätkumine

Sotsiaalministeeriumi 13.02.2026 kirjas on märgitud, et õenduse arendusnõukogu juhtrühmade töö jätkumiseks otsitakse sobivaid lahendusi ning täiendav info edastatakse eraldi. Palume täpsustada, milline on nende lahenduste kujundamise ajaraam, milline ajutine juhtimiskorraldus kehtib üleminekuperioodil ning millisel tasandil kinnitatakse juhtrühmade edasine töökorraldus ja vastutus. Samuti palume selgitada, kuidas tagatakse pooleliiolevate arendus- ja regulatiivsete protsesside järjepidevus.

Täiendavalt palume täpsustada, millise poliitikavaldkonna vastutusalasse kuuluvad edaspidi õendustegevusjuhendite nõukoda, õe ja eriõe vastuvõtuteenuse arendamise töörühm, õendus- ja ämmaemandustermiinoloogia töörühm ning 3N töögrupiga seotud tegevused. Palume

selgitada nende töösuundade juhtimismudelit ning seda, kuidas määratletakse vastutus ja tagatakse tegevuste katkematu jätkumine.

3. Eesti esindaja roll Chief Nursing Officer (CNO) / Chief Nurse Executive (CNE) funktsioonis

Sotsiaalministeeriumi 13.02.2026 kirjas on märgitud, et rahvusvaheliste organisatsioonide kontaktisikuks jääb Leena Kalle ning eraldi Chief Nursing Officer'i (CNO) funktsiooni ei looda. Kontaktisiku olemasolu üksi ei pruugi siiski tagada õendus- ja ämmaemandusvaldkonna strateegiliste seisukohtade kujundamise järjepidevust ega piisavat otsustuspädevust rahvusvahelises koostöös.

WHO Euroopa regioonis toimib riiklike õendusjuhtide (CNO) koostöövõrgustik ning WHO strateegilistes dokumentides, sealhulgas „Global Strategic Directions for Nursing and Midwifery“, rõhutatakse riikliku tasandi juhtimisvõimekuse ja selge vastutusstruktuuri olulisust õendus- ja ämmaemandusvaldkonnas. CNO rolliga kaasnevad regulaarsed kohtumised WHO tasandil, andmevahetus ning riigi seisukohtade kujundamine ja esitamine rahvusvahelises koostöös.

Need kohustused on oma olemuselt riiklikud ning eeldavad ministeeriumi tasandi korralduslikku ja rahalist vastutust. Rahvusvaheliste ülesannete täitmist ei ole põhjendatud suunata kutseorganisatsioonide või erialaühenduste kanda.

Peame vajalikuks, et õendus- ja ämmaemandusvaldkonna arendamisel oleks selgelt määratletud koordineeriv vastutus ning struktureeritud ja järjepidev huvigruppide kaasamismehhanism, mis tagab valdkonna strategilise sidususe ja järjepidevuse.

Teeme ettepaneku kohtumiseks, et arutada õendus- ja ämmaemandusvaldkonna edasist korraldust ning kujundada lahendused koostöös ministeeriumiga.

Lugupidamisega

Margit Lenk-Adusoo

/allkirjastatud digitaalselt/

Eesti Õdede Liit

Pöördumisega on liitunud:

Eesti Õendusjuhtide Ühing

Eesti Ämmaemandate Ühing

Tartu Ülikooli peremeditsiini ja rahvatervishoiu instituudi õendusteaduse õppetool

Tallinna Tervishoiu Kõrgkool

Tartu Tervishoiu Kõrgkool